

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie voor Groningen, Friesland, Drenthe en de Noordoostpolder

Jaargang 40 nr. 1

VOORJAAR 2014

Er gaat niets boven The Passion

The Passion 2014 in Groningen

Het parochieblad verschijnt vier keer per jaar.

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Herfst

nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt in mei.

De redactie sluit op 5 mei 2014.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A

9726 EC Groningen

email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen.

Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze websites voor Groningen en Friesland op:

www.groningen.okkn.nl

www.friesland.okkn.nl

Gedurende de verbouwing van de kerk in Groningen wordt door de pastoor ook een blog bijgehouden:

<http://okgroningenbouwt.blogspot.nl/>

Bij de voorkant

Op de voorpagina ziet u een collage van foto's van de uitvoering van 'the Passion' van de afgelopen jaren. Op 17 april vind de uitvoering dit jaar plaats in Groningen.

De Oud-Katholieke Kerk is een algemeen nut beogende instelling. Giften aan de parochie zijn daarom aftrekbaar van de belasting. Kijk voor meer informatie op www.anbi.nl

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*

ANBI

Over-hoop.....	2
Bisschoppelijke groet Vastentijd 2014.....	3
Dichters van ons gezangboek.....	5
Zingen.....	8
Sint Maarten - een terugblik.....	10
Interpretaties van nu.....	12
Stoelenplan.....	13
Kerngroep in beweging.....	14
Verbouwing.....	14
The Passion in Groningen.....	15
Afscheid van Engelbert.....	16
Mededelingen.....	18
Vieringen en agenda.....	19

Dit jaar hoopten we in de parochie Groningen dat we het nieuw aangekochte en verbouwde kerkgebouw met Pasen konden gebruiken. Dat was al een verschuiving van Kerst naar Pasen. Helaas hadden we tegenslag en moesten we de verwachtingen bijstellen. Een nieuwe datum ligt al in het verschiet, namelijk Pinksteren. Een mooi begin voor een kerkgebouw.

Eigenlijk is het wel bijzonder hoe dingen in het leven soms anders gaan dan je had bedacht. Vol moed begin je ergens aan en je ziet met veel genoegen uit naar het eindpunt, waarna je kan genieten. Je legt een hele weg af en zonder dat je het eindpunt ook werkelijk ziet, ga je je er steeds meer een voorstelling van maken. Maar dan, vlak voor dat punt gebeurt er iets, waardoor alles overhoop gaat. Een interessant woord eigenlijk: 'over – hoop'. Een punt waarop je eigenlijk alleen maar chaos ziet.

Misschien voelde Judas ook chaos toen hij begon te begrijpen dat Jezus een andere Messias was dan hij had verwacht. Een moment waarop hem de moed in de schoenen zakte en waardoor hij rare dingen ging doen en er voortijdig de brui aan gaf. Judas besloot zijn groep te verlaten en probeerde tenminste nog wat geld verdienen door de Messias waarin hij zo teleurgesteld was, over te leveren. Een daad waar hij immense spijt van kreeg. Hij ging ten onder in de situatie die hij niet meer onder controle kon krijgen.

Te midden van de chaos, als alle 'overhoop' ligt is het moeilijk om 'over hoop' te praten. Zo waren mijn vrouw en ik vorig jaar samen met vrienden begonnen aan een volkstuin. Een plek waar we rust wilden ervaren in ons drukke leven. Vol moed begonnen we dan ook in januari 2013 met het 'ontginnen'

van het lapje grond dat we kregen toegewezen in de volkstuin vereniging 'Diverdoatsie', wat Gronings is voor tijdverdrijf. We hadden de intentie om alles met minimale middelen te doen en met weinig tijd. Een ochtend in de week en af en toe in het weekeinde, dat moest de basis zijn. Het moest vooral leuk blijven. Dat viel echter flink tegen. In onze privélevens gebeurde veel en het leek alsof de tuin met onze chaos mee ging. Hadden we alles gemaaid, een week later stond het rietachtige gras anderhalve meter hoog, waardoor alles 'overhoop' ging. Flink maaien met de zeis en later met een grasmaaier, werd onze grootste bezigheid dat jaar. Het ging steeds beter en we konden weer praten 'over hoop'. We stelden onze doelen bij en merkten dat de reis belangrijker begon te worden dan het doel. Uiteindelijk hebben we dit voorjaar ons tuinplan kunnen uitzetten met touwen. Daardoor konden we stukje bij beetje ons door de tuin heen werken en konden we zien dat onze tuin 'over hoop' begon te gaan. Nu hebben we zelfs een tuinhuisje dat we voor weinig geld hebben overgenomen en met hard werken hebben verplaatst naar onze tuin.

Zo zie ik het ook wel in de kerk. Soms lijkt alles 'overhoop' te gaan, waardoor je alles niet meer overziet. Je verwachtingen bijstellen is dan belangrijk. Ook jezelf openstellen voor andere invalshoeken kan dan ruimte scheppen. Zo hoop ik dat Pasen ons weer nieuwe wegen mag doen inslaan, zodat we weer met frisse moed het jaar verder kunnen gaan en het kunnen hebben 'over hoop'. Want hoop doet leven!

Pastoor Victor

Broeders en zusters,

Van oudsher vieren mensen in allerlei culturen het aanbreken van het nieuwe jaar als de wintertijd voorbij is en de nieuwe lente begint. Nu was de afgelopen winter wel heel matig wat betreft kou en vorst. Dat is misschien fijn voor de energierekening van onze huishoudens en vooral ook onze kerkgebouwen, maar het heeft ook wel iets mats, alsof de jaargetijden ongemerkt in elkaar overvloeien. Sommigen hebben in de afgelopen periode niet alleen de natuur als vlak en mat ervaren, maar ook de maatschappij waarin we leven. We zijn onderhand gewend aan de berichten over de crisis die maar voortduurt of het niet eindigende geweld in landen als Syrië. Op de berichten dat we worden afgeluisterd door geheime diensten in binnen- of buitenland en dat daardoor onze privacy kan worden geschonden, reageren we hoogstens met een schouderophalen. We zijn immers geen kritische journalist of homo in Rusland en kijken hun problemen weg door mee te juichen met de sporters die gouden plakken halen. Zo heeft het er veel van weg, alsof we machteloos voort dobberen en maar accepteren dat alles nu eenmaal gaat zoals het gaat.

De vastentijd die we deze dagen beginnen geeft ons een nieuw perspectief. De tijd van voorbereiding op het paasfeest geeft ons de mogelijkheid ons persoonlijke leven te onderzoeken, om te bezien op welke wijze we ons meer dan in het verleden op Gods toekomst kunnen richten. Sommigen doen dit door hun eetgewoontes te matigen door minder of helemaal geen vlees te eten, geen alcohol te drinken of te roken, met het bijkomende voordeel dat het uitgespaarde geld voor de vastenactie van de kerk bestemd kan worden. Anderen kiezen ervoor om hun computer minder vaak aan te hebben, minder games te spelen of helemaal geen beeldscherm te bekijken. En weer anderen vasten door intensiever dan anders het geloof te versterken door meer in de Bijbel te lezen of tijd vrij te maken om te bidden of te mediteren. Door jezelf aldus te beperken in wat gewoonlijk tijd of energie vraagt, kun je een nieuwe ruimte in je leven gewaarworden. Je ontdekt dat je allerlei dingen niet nodig hebt om je vervolgens te kunnen concentreren op wat van essentiële waarde is: je geloof als de grondslag van je bestaan.

Dit geloof ontleent zijn kracht aan de opstanding van Jezus, die we met Pasen vieren. Die opstanding léert ons niet alleen, maar maakt ons er zelfs deelgenoot van, dat de liefde waarmee hij het koningschap van de Heer God verkondigde onvergankelijk is en in alle omstandigheden waarin mensen verkeren moed en vertrouwen kan geven. Die liefde biedt daarmee een tegenwicht tegen alle onmacht en moedeloosheid die we ervaren, omdat ze verkondigt dat elke mens een kind van God is, oneindig waardevol en geliefd. En welke wereldmacht kan daar tegenop? Politieke en religieuze machthebbers in Jezus' tijd probeerden die grenzeloze liefde die hij

Bisschoppelijke groet (vervolg)

verkondigde tegen te werken, maar toonden daarmee alleen aan, hoe machteloos zij zelf waren. Ook in onze tijd zijn machthebbers er nog altijd op uit om de status quo te handhaven en ons tevreden te houden, waarbij diegenen die geen deel aan de welvaart hebben als slachtoffers voor lief worden genomen. Juist door onze consumptie gedurende de veertigdagentijd te minderen en ons leven een nieuwe richting te geven tekenen we protest aan tegen deze zin- en geestloze voortzetting van de bestaande wereld en verkondigen we het koningschap van de Heer God.

Het uitzicht dat we hebben is het koningschap van de Heer God, die, zoals de profeet Joël zegt: “genadig en barmhartig is, lankmoedig en groot van goedertierenheid” (2, 13). Het zijn grote woorden die de onmetelijke grootheid van deze God kenmerken. Anders dan de machten van onze wereld en anders dan wijzelf in onze beperktheid is hij eindeloos genadig, lijdt hij mee met wie geen deel van leven heeft, heeft hij meer

geduld dan wij kunnen opbrengen of verwachten en is zijn trouw, anders dan onze trouweloosheid, oneindig groot.

Laten we deze veertigdagentijd dan beginnen met een nieuwe start in ons leven. Niet de flauwe voortzetting van een flauwe winter die ongemerkt in een zachte lente overgaat, waarbij we doorgaan met wat we toch al deden (of nalieten), maar als een werkelijk zelfonderzoek waarbij we proberen te groeien in geloof, hoop en liefde, tot eer van de naam van de Heer en tot heil van onszelf en onze naasten. We wensen u daartoe Gods goede Geest.

Dirk Jan Schoon, bisschop van Haarlem

Joris Vercammen, aartsbisschop van Utrecht

Haarlem, Utrecht, 19 februari 2014

Mijn liefde voor de poëzie ontwaakte op de middelbare school. Zoals gebruikelijk in die tijd hadden we in iedere klas een bloemlezing van proza en poëzie. Mijn leraar Nederlands liet ons gedichten uit het hoofd leren en voor de klas voordragen. Vanaf de derde klas ging ik ook buiten school op zoek naar literaire werken in het algemeen en poëzie in het bijzonder. Handige websites als bol.com en marktplaats waren er in die tijd nog niet en in Heerlen waren ook geen tweedehands boekwinkels of boekenstalletjes te vinden. Ik was dus aangewezen op de reguliere boekwinkels, cultuurtempels die ik nauwelijks durfde te betreden. Het eerste dichtwerk dat ik van mijn opgespaarde zakgeld kocht, was Verzamelde gedichten van Marsman, een dichter die ik op basis van een paar gedichten in een bloemlezing zeer bewonderde. Toen ik weer, deze keer met verjaardagsgeld, de boekwinkel bezocht, stuitte ik op het probleem dat er maar heel weinig poëtisch werk in de kasten te vinden was. Wat er wel stond, sprak me niet aan, behalve de cyclus Ergenshuizen, een mythe van Michel van der Plas. Ik kocht deze bundel en was verloren: een tijd lang leefde ik in en uit deze poëzie.

De cyclus, die in 1953 verscheen, bevat zes lange gedichten over figuren uit de Odyssee van Homerus, waarin de thuisreis van Odysseus wordt beschreven. De dichter laat zes figuren uit dit werk aan het woord, Odysseus zelf als laatste. Het gebeuren speelt zich af na de oorlog, een tijd van vrede, die een schijnvrede blijkt. Alle personen proberen hun houding te bepalen ten opzichte van de ingrijpende veranderingen in hun wereld, allen willen “ergens huizen”, onderdak komen in een onderaardse, aardse of bovenaardse zekerheid en vrede. Het wordt op de eerste bladzijde al duidelijk dat Van der Plas niet alleen een mythisch

verleden, maar vooral ook zijn eigen tijd op het oog heeft, als hij de soldaat Elpenor aan het woord laat. Op de vraag: “Wat heb je gezien?” zegt hij:

.....Oorlog en vrede:

*huizen in oorlog, huizen zonder mensen,
mensen in vrede, mensen zonder huizen;
bloed, bloed in slijk.*

En verderop:

*Er is een brand geweest, toen leek het over.
Tenminste, er werden vlaggen uitgestoken
door puinen en skeletten, uit een kelder
schreeuwde een vrouw dat wij bevrijders
waren
en voor je koffie kon je kinderen kopen.*

De droom: priester-dichter

Michel van der Plas is de schuilnaam van Bernardus Gerhardus Franciscus Brinkel. Hij werd, in 1927 geboren. Een vreemde vogel in het nest. Hij schreef als kind al graag, maar zijn vader dacht dat hij naar de verdommenis zou gaan als hij schrijver zou worden. Hij was evenmin blij toen zijn zoon roeping voelde tot het priesterschap: hij was winkelier en wilde dat zijn zoon in de zaak kwam, maar uiteindelijk gaf hij hem toestemming om

Dichters van ons gezangboek: Michel van der Plas (vervolg)

naar het kleinseminarie in Heemstede te gaan, misschien omdat je nog altijd beter priester dan schrijver kon worden. De intellectuele en culturele omgeving van het kleinseminarie, waar ieder jaar een stuk van Vondel of van een Griekse schrijver werd opgevoerd, inspireerde de jonge Ben om door te gaan met schrijven; ook een enkele leraar moedigde hem aan. Zijn grote voorbeeld was Guido Gezelle. Hij had diens verzameld werk op zijn dertiende verjaardag gekregen en zijn ideaal was, net als Gezelle, priester-dichter te worden. Maar het verging hem als Gezelle: hij werd tegengewerkt door de autoriteiten. Op zijn zeventiende werd hij bij de regent ontboden, die hem voor de keuze stelde priester te worden of dichter. Met pijn in het hart koos Van der Plas het laatste. Hij verliet het seminarie.

Als dichter had Van der Plas nog eens pech. Zijn werk werd geprezen door Nijhoff en Bordewijk, maar in dezelfde tijd ontketenden experimentele dichters als Lucebert een revolutie in de poëzie. Traditionele dichters hadden afgedaan, En al zou je het aan Ergenshuizen niet zeggen: van der Plas dichtte over het algemeen traditioneel en het feit dat hij religieuze poëzie schreef, maakte het er niet beter op.

Ander werk

Er zijn weinig of geen dichters die alleen van hun poëzie kunnen leven. Van der Plas werd redacteur kunst van Elseviers Weekblad. Behalve over kunst berichtte hij over ontwikkelingen in de rooms-katholieke kerk. Daarnaast schreef hij biografieën: in de eerste plaats natuurlijk van Guido Gezelle. Zijn bekendste boek was *Uit het rijke Roomsche leven*, waarin hij kritiek levert op zijn kerk, maar waaruit tegelijkertijd weemoed spreekt over de teloorgang van de warmte en

geborgenheid van de kerk uit zijn jeugd. Dezelfde thema's worden besproken in het boek *In de kou*, dat hij samen met zijn vriend Godfried Bomans schreef.

Een onverwacht talent toonde Van der Plas voor het schrijven van cabarettteksten. Frater Venantius werd groot gemaakt door Wim Sonneveld, maar verwekt door Michel van der Plas, die de figuur bedacht en de tekst schreef, evenals een groot aantal andere bekende teksten voor Wim Sonneveld, Wim Kan en Frans Halsema.

Maar bij dat alles bleef hij poëzie schrijven. Naast Ergenshuizen staat in mijn boekenkast *De oevers bekennen kleur*, waarin zijn verzamelde gedichten (tot 1993) zijn opgenomen.

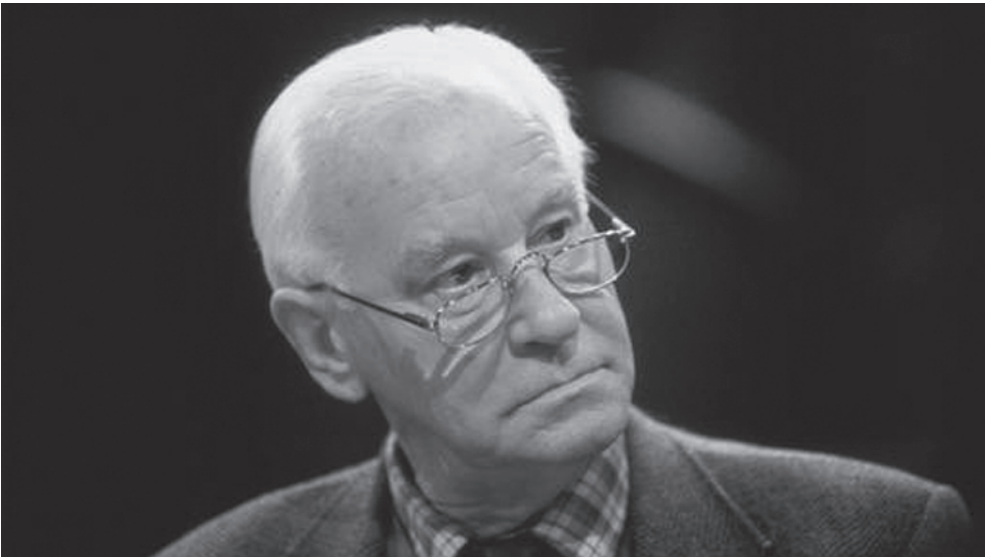
Veel gezangen zijn er niet bekend van hem. Kort geleden zongen we lied 751: *Zingt voor de Heer van liefde en trouw*. Meer liederen van zijn hand staan er niet in onze bundel. In het oude *Liedboek der kerken* ontbreekt hij. Uiteraard hoorde hij als katholiek niet bij de dichters van het landvolk, die op de Pietersberg psalmen vertaalden en liederen voor het *liedboek* schreven. Toch las ik ergens dat hij psalmberijmingen voor de proefbundel gemaakt heeft. Namen van dichters worden in die bundel niet genoemd, wel in de in 1967 verschenen definitieve bundel, maar daar ontbreekt de naam van Van der Plas. Tot mijn verrassing blijken er in het nieuwe *Liedboek* wel twee liederen van hem opgenomen te zijn: lied 259 en lied 855. In lied 259 valt de overeenkomst met de thematiek van Ergenshuizen op:

*Zend ons een engel in de nacht
als alles ons een raadsel is,
als ons de zekerheid en kracht
ontvallen in de duisternis.*

Een interview met Michel van der Plas is te zien en te beluisteren op <http://www-uitzendinggemist.nl/afleveringen/1357123>

Adrie Paasen

Michel van der Plas bleef zijn hele leven een zoekende gelovige. De zekerheid en geborgenheid van zijn jeugd, toen Onze Lieve Heer nog over hem waakte, was hij kwijt; hij voelde zich een “vreemdeling op doortocht”, maar hij bleef verlangen naar het eeuwig huis van God. Hij overleed op 21 juli 2013.

Wat geven gezongen woorden meer dan gesproken woorden! En samen zingen versterkt de verbondenheid met elkaar. Meerstemmigheid, de harmonie geeft inspirerende ervaringen aan mensen die er wat van willen maken met de ander. Onze menselijke stem is technisch tot veel in staat, maar zingen is niet alleen de stem, zingen is ook gevoel, ons lichaam, onze geest, ons hart. Zingen doe je met je hele lijf, met hart en ziel.

Elke viering zingen we, gelukkig maar! Het verhoogt de feestvreugde. Een heel boek met muziek staat vanaf 1990 tot onze beschikking, een boek vol veelsoortige muziek, vol rijkdom, te gebruiken in onze vieringen, waarbij ook de orgelklanken het zingen nog feestelijker maken, inspireren: het esthetische en het spirituele bijten elkaar niet, maar gaan samen, versterken elkaar.

Vreemd genoeg vinden we soms bij het "uitzoeken-van-de-gezangen" niet iets passends voor een bepaalde zondag. Vanaf 25 mei 2013 putten we dan ook eveneens uit het "Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk". Anders gezegd: we zoeken in het "gezagboek" van de protestantse kerken. Wat een rijkdom! Wat een veranderingen in vergelijking met het vorige "Liedboek der Kerken" uit 1973. Veel kerkmuziek uit verscheidene uiteenlopende kerkliedculturen.

Het waren acht kerkgenootschappen, die als acht "redactionele werkgroepen" zochten in hun eigen kerkliedcultuur en die ook elkaar beoordeelden: doopsgezinden, vrijzinnigen, PKN-ers (hervormd, gereformeerd en luthers), remonstranten, Nederlands gereformeerden, vrijgemaakt gereformeerden, de protestantse en evangelisch-lutherse Kerken van België.

In het "Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk" komen we allereerst de 150 Geneefse psalmen tegen, die in het OKG niet allemaal staan. En ook - verrassend - verschillende (zingbare) antifonen bij bepaalde psalmen vinden we. In de vieringen van 9 en 23 februari zongen we de introituspsalm 31 en de antifoon. Helaas missen we dan weer de chants in het Liedboek. Wel zijn misgezangen opgenomen, bv de Markusmis (OKG mis 26).

Het "Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk" (dus niet alleen in de kerk zingen!) biedt ons na de 150 psalmen (waarbij ook bewerkingen zijn opgenomen, zoals bv bij psalm 25, bij ons OKG nr.221) de cantica en "bijbelse vertelliederden". Voor de getijden van de dag vinden we een scala van bruikbare liederen, terwijl voor bijna alle liturgische elementen in een viering veel te vinden is. Het kerkelijk jaar - vanaf Advent tot Voleinding - is een aparte rubriek met een grote rijkdom aan liederen. Tenslotte zijn daar dan de rubrieken "Leven" en "Samen leven". Meer dan 1016 liederen worden ons aangereikt in dit "Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk" om te bidden. Ook veel gezangen uit de OKG vinden we daartussen terug! Aangenaam is, dat er op verschillende plekken gedichten zijn opgenomen, niet om te zingen, maar om te zeggen.....om te bidden.

Met dit "Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk" (en zingen is "dubbel-bidden" volgens Augustinus) zullen we naar we hopen, van tijd tot tijd onze liederenschat verrijken, ook oecumenisch bezig zijn. Want - zo begint dit boek -

"Het is goed de Heer te loven,
uw naam te bezingen, Allerhoogste,
in de morgen te getuigen van uw liefde
en in de nacht van uw trouw."

(psalm 92,2-3)

"Zingen is het ritueel van de
verbondenheid". Toen, nu en in de tijden
die komen.

En daarmee eindigt ook dit boek, met een
gedicht van Willem Barnard, in onze OKG
als nr. 986 (melodie: Willem Vogel)
opgenomen om te zingen, een lied in okt.
2001 geschreven in opdracht van de Oud
Katholieke Organisten Vereniging
(OKOV), waarvan onze organist Albertha
toen de penningmeester was:

"Talloos de liederen, talloos
al de nog niet geschrevene:
ook de nu nog niet levenden
zetten de dankzegging voort.

Later geborene weten
later gebeurende dingen -
eens te meer zullen zij zingen:
God in het mensenbestaan,
o, zie ons aan!

Eddy Ufkes, cantor

Sint Maarten - een terugblik

10 november 2013

Dat lijkt al weer lang geleden. Toch niet: in onze herinnering is alles nog vers.

10 november 2013

De kerk van Engelbert vol met mensen, zo'n honderd in getal, waaronder al onze dochters, schoonzonen en vijf kleindochters, met lampion! Met onze vrienden en onze burens, samen met de parochie mochten we vieren.

10 november 2013

De Sint Maartensviering, maar deze keer extra feestelijk: Albertha (bijna op de dag af) is 25 jaren lang organist in de OK-vingeringen (misschien twee keer gemist?) Dat mocht gevierd worden, samen met

de 20 jarige Cantorij Wagenborgen, waarvan Albertha ook de vaste organist is.

10 november 2013

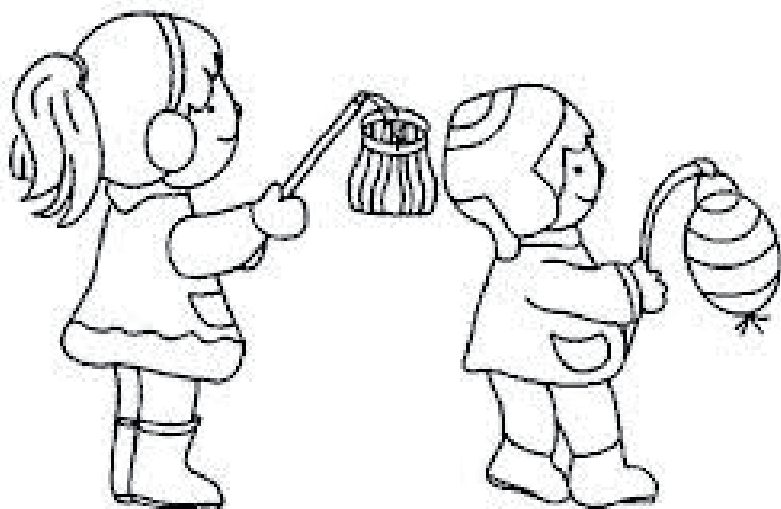
Een feestelijke dag, een inspirerende dag voor de toekomst. De kinderen met de lampions op het altaar, die een moeilijk stuk chocolade moesten breken en delen (goed gevonden, Victor!), harmonische samenklanken van de Cantorij, verbondenheid in samenzang, vele mensen,

"van overal gekomen,

drinkend uit de ene bron,

bidden wij om nieuwe dromen,

richten wij ons naar de zon"

10 november 2013

een "veelheid van geluiden
in het stormen van de tijd,
zoeken wij het zachte suizen
van het woord, dat ons verblijdt."

Zo zongen we uit het "Liedboek, zingen
en bidden in huis en kerk", lied 283.

10 november 2013

samen ter communie,
"zoals ik ben, in U te zijn
en Gij in mij, in brood en wijn:
uw ziel, uw levenskracht wordt mijn -
o Lam van God, ik kom."

(Liedboek 377).

Breken en delen, "wij delen het met
elkander, ons hele mensenbestaan".

zo zongen we uit het OKG, 755, we zien

de tassen voor de voedselbank.

10 november 2013

een prachtige dag, een dag vol heerlijke
oecumene, een dag met iedereen, een dag
vol muziek, die het hart beroert en de
geest verruimt, een brug tussen aarde en
hemel.

10 november 2013

Een dag die langer duurde dan een dag.

"Sint Maarten, strijdbaar man,
in waken en in dromen

had hij een stem vernomen,

dat 't Rijk van God zou komen:
goedheiligman!"

(OKG 697)

Albertha van het Hof, organist
Eddy Ufkes, cantor

Mijn eerste ervaring met religieuze kunst dateert uit de jaren vijftig. Eerst thee drinken met mijn moeder achter het bureau in haar kamer in het Nationale Museum in Warschau. Daarna de deur van de kamer openen om via een andere deur in de hal uiteindelijk uit te komen bij de deur die toegang tot de expositiezalen verschaft. Op de eerste verdieping bevond zich de rijke verzameling van realisten en modernisten, maar op de begane grond, met minder publiek, in kleine zalen met houten vloeren, de zogenaamde “middeleeuwse kunst”. Dat was sacrale kunst, maar dan zonder dat die naam gebruikt werd. De schilderijen en houten beelden hadden in stilte, ook zonder de kerkelijke context, iets van hun eigen spiritualiteit behouden. Het was

geen toeval dat de naam van deze afdeling niet gebaseerd was op het thema, sacrale kunst, maar op de periode in de geschiedenis.

Het was een vorm van camouflage. De christelijke godsdienst was namelijk in de tijd van de marxistische ideologie in de marge geplaatst.

Nu denk ik opnieuw na over deze niet-directheid, maar dan als bezoeker van de tentoonstelling “Natural Beauty” in het Groninger Museum (7 december 2013 tot 25 mei 2014). Ik kijk naar een keuze uit de collectie die de Duitse kinderarts Gustav Rau naliet aan UNICEF. Ondertitel van de tentoonstelling: Van Fra Angelico tot Monet. In de eerste zaal van de expositie hangen negen schilderijen uit de vijftiende en zestiende eeuw, die een apart karakter hebben door het religieuze thema. Deze werken zijn sterk religieus door de spiritualiteit die ze uitstralen.

Maar er is een naam die beroemder is en meer waardering oogst dan de andere: Fra Angelico, Fra Giovanni Angelico (echte naam Guido di Pietro), geboren circa 1395, overleden in 1455 in Rome, een dominicaner monnik-schilder, die het uitzonderlijke talent bezat om met weinig middelen harmonieuze beelden te creëren. Op de expositie hangen twee kleine panelen uit 1425-1430, temperaverf op hout, met de heilige Nicolaas van Bari en aartsengel Michaël.

Als ik de informatieve tekst op de wand in deze zaal lees, op welke thema's wordt onze aandacht dan gericht? Op de thema's landschap en stillevens. Niet alleen het genre van het landschap maar ook dat van het stillevens vindt zijn oorsprong in deze religieuze kunstperiode.

De wandeling in de eerste zaal eindigt al

snel; de mensen lopen naar de laatste zalen, vooral voor Claude Monet (een wonderlijk, relatief groot landschap van de zee uit 1886 “Les Pyramids de Port-Coton”).

Toevallig is in de enige male-art galerie van Nederland, Galerie MooiMan, op 13 april een lezing gepland over voorbeelden van christelijk (meest katholiek) mannelijk naakt in de kunst. De titel van de lezing van Han Borg is: “Holy Frontal Nude”: het mannelijk naakt in de kerkelijke kunst. (Een bekend voorbeeld is Caravaggio).

De tegenwoordige ontwikkeling is dat er een totale revisie plaatsvindt van de wijze waarop de religieuze kunst bekeken en vooral geïnterpreteerd wordt. Die is niet meer zozeer gericht op het schilderij als geheel, maar op de afzonderlijke elementen.

Dit is de nieuwe analyse, meer oog voor een gedeelte, zoals het lichaam op het

schilderij. Mensen zijn op zoek naar een nieuwe ontdekking van de religieuze kunst, met daarbij tot op heden onbekende betekenissen. Kort samengevat: een vrijblijvende Interpretatie is de interpretatie van nu.

Joanna Paszkiewicz

Stoelenplan

Tijdens de speciale bijeenkomst over de toekomstige inrichting van de kerk hebben we ook uit een aantal proefstoelen mogen kiezen. Een model sprong er duidelijk in overgrote meerderheid uit. Die is het dus ook geworden. Tijdens die bijeenkomst werd u ook de vraag gesteld of u zou willen meedoen met een ‘stoelenfonds’. Daarop werd positief gereageerd. Nu is het zover. De stoelen zijn besteld, en de penningmeester gaat een apart ‘potje’ opzetten voor het stoelenfonds. Om u een idee te geven, de stoelen kosten rond de € 100 (gemiddeld, want we schaffen

van hetzelfde model twee varianten aan, 40 stuks met beklede zitting en 20 stuks voor in de parochiezaal, tevens als reserve voor in de kerk, met gladde zitting). Vanaf nu wordt u dus van harte uitgenodigd a.h.w. een stoel te ‘adopteren’ ten bedrage van honderd euro. Maar... u begrijpt natuurlijk dat ook elk andere bijdrage van harte welkom is. U kunt ‘uw stoel’ gewoon overmaken op reknr 39.41.884 t.n.v. Oudkatholiek parochie v.d. H.Martinus Groningen onder vermelding van ‘stoelenfonds’.

Sinds 2005 hebben we in Friesland een groep Oud-Katholieken die daar samen komen. Deze kerngroep heeft een hele eigen geschiedenis, maar is wel een deel van onze parochie. Het is daarom belangrijk dat we regelmatig op de hoogte worden gehouden van ontwikkelingen die daar gaande zijn. Uiteraard hebben we de nieuwsbrieven en de websites van onze parochie, maar in het parochieblad was tot nu toe geen eigen plek voor de kerngroep. Vandaar dat ik hierbij de aanzet geef daartoe.

Verbouwing

Wat moet je nu nog vertellen over een verbouwing. Rond de tijd dat dit nummer voor u ligt zijn we zo goed als klaar en kunnen we ons voorbereiden op het binnentrekken. Naar verwachting trekken we met Pinksteren het gebouw in. In het begin zal dit nog wat onwennig zijn. Nog niet alles is definitief aangebracht en er zullen gaande weg wat dingen bij komen. We hebben de komende tijd wel veel hulp nodig om alles ook klaar te krijgen. Zo zal er vóór 8 juni een boel moeten worden schoon gemaakt. We moeten de stoelen neerzetten, spullen verhuizen. Een tijdelijk altaar bouwen dat het formaat heeft van het nieuw te ontwerpen altaar. In de sacristie moet een inbouwkast gemaakt worden voor ordners, liturgische spullen en een hangkast voor de kazuifels en togen.

Het is een heel proces geweest, waarbij we voorbij onze eigen grenzen hebben mogen kijken. Ondertussen laten we ook wat achter. Onze parochie heeft de kerk in Engelbert sinds 2005 in gebruik en is in ca. veertig jaar kerkplek geschiedenis één van de kerkplekken waar de parochie lang heeft mogen samenkomen. Alleen in de

In deze rubriek willen we u op de hoogte houden van ontwikkelingen die er zijn en nieuwtjes en wetenswaardigheden die de wederzijdse bekendheid bevorderen in de parochie. Kortom wat beweegt de mensen in de kerngroep om daar in Leeuwarden samen te komen en wat doen ze daar eigenlijk in Leeuwarden?

Het is een vaste rubriek die samen met de kerngroepvertegenwoordigers wordt vormgegeven.

Pastoor Victor

Merwedestraat heeft onze parochie langer gevierd. Daar is de Oud-Katholieke gemeenschap in Groningen een parochie geworden. Dit jaar is het dus veertig jaar nadat we begonnen zijn met regelmatig te vieren en een parochie op te bouwen.

Nu is het dan zo ver. We mogen verder gaan in een eigen gebouw. Een gebouw dat in onze geschiedenis ook een rol heeft gespeeld. Tot 1974 zijn er ook hier vieringen geweest waar Oud-Katholieken en Anglicanen bij werden uitgenodigd.

Sindsdien is het wel veranderd. De ruimte is van een bedompt zaaltje omgetoverd tot een kerk met een mooie ruime entree en een comfortabele parochiezaal. Hier mag onze geschiedenis voortgezet worden en mag onze parochie haar thuis vinden.

Voor de praktische zaken die nu nog komen zou het fijn zijn als er zich vrijwilligers melden. U kunt zich melden bij het kerkbestuur.

Pastoor Victor

Hoera! The Passion komt dit jaar naar Groningen! Dit mediaspektakel dat georganiseerd wordt door de EO, de RKK, de PKN, het Nederlands Bijbelgenootschap en Jong Katholiek, vertelt over de laatste dagen van Jezus. Bekende Nederlanders spelen hierin een rol en verschillende Nederlandse poplieders worden gezongen om het verhaal te ondersteunen. Het speelt zich af op Witte Donderdag 17 april in de binnenstad van Groningen en wordt tegelijk uitgezonden op de nationale televisie (20.30u op Nederland 1).

Hét is voor het eerst dat The Passion buiten de provinciegrenzen van Zuid-Holland treedt. Eerder vond het evenement in Gouda, Rotterdam en Den Haag plaats. Ook is het voor het eerst dat de organisatie de Groningse kerken heeft benaderd om evenementen en activiteiten rondom The Passion te initiëren. Overal in Groningen duiken nu ideeën op om met name buitenkerkelijken bij het passieverhaal te betrekken. De Oosterkerk (GKv) richt zich met activiteiten op de Oosterparkwijk. Het Evangelisch Contact Groningen (ECG), waarin verschillende evangelische kerken verenigd zijn, biedt mogelijkheden aan gedetineerden en dak- en thuislozen om The Passion op tv te volgen. En de Studentenparochie St. Augustinus organiseert 'Pre-Passion lezingen'. Zo zijn er nog veel meer initiatieven van kerken, maar ook van (christelijke) studentenverenigingen, de faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschappen van de RuG en de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) om het lijdensverhaal, het hart van het Evangelie, van betekenis te laten zijn in de huidige maatschappij.

De Raad van Kerken (RvK), waarbij naast de Protestantse Gemeente Groningen

o.a. ook de Evangelisch Lutherse Gemeente, het Groninger Studenten Pastoraat, de Pepergasthuiskerk, de Rooms-katholieke parochie, de Remonstrantse Broederschap en de Doopsgezinde Gemeente zijn aangesloten, biedt gezamenlijk een voor- en naprogramma aan in de Martinikerk. Een speciale commissie, de Passiecommissie, is in het leven geroepen om dit te organiseren. Het programma heeft als thema 'Compassie': in navolging van Jezus Meeleven met een ander, maar een ander ook laten Meeleven met jou. Er is een forum met interviews en sprekers, er worden kruiswegstaties uitgewerkt/uitgebeeld door verschillende kerkelijke gemeenten, je kunt vrijwilliger worden bij een 'meeleef'-organisatie, er is muziek, er is eten & drinken, er is een plek om op gesprek te komen, voor je te laten bidden of je te laten zegenen. De Martinikerk verwordt op 17 april vanaf 16.00u tot marktplaats aan compassieactiviteiten. Het zal de plek zijn waar mensen zich kunnen voorbereiden op The Passion en het na afloop kunnen laten bezinken. Het begint op 17 april vanaf 16.00u en duurt, met onderbreking van de uitzending zelf, tot 24.00u.

We willen u van harte aanmoedigen om de initiatieven een warm hart toe te dragen, door u op te geven als vrijwilliger. We hebben nog geen concrete taken om te verdelen, maar uw bereidheid kunt u wel alvast aangeven via passiecommissie.rvk@gmail.com (of spreek de voicemail in van 050-8795454). Een klein steentje kunt u al bijdragen door onze facebooksite te liken www.facebook.com/thepassionindemartin. Dan wordt u tevens op de hoogte gehouden! Dat kan ook door [@PassionMartini](https://twitter.com/PassionMartini) te volgen op Twitter.

Afscheid van Engelbert

De laatste achttien maanden schrijf ik een veertiendaagse column voor de Meppeler Courant. Toen de hoofdredacteur van de krant mij daarvoor vroeg, bedacht hij spontaan het thema: schoonheid. Dat sprak me aan. Nadenkend over een goede titel voor mijn column kwam ik uit op Momenten van schoonheid. Ik ben blij met dit thema en nog blijer met de titel. De noodzaak één keer in de twee weken een column te leveren en een onderwerp te vinden, levert enige druk op, maar maakt ook dat ik me meer bewust geworden ben van schoonheid in de natuur en in de kunst en zomaar op straat. Ook heb ik ontdekt dat het vaak van allerlei omstandigheden, bijvoorbeeld het weer, en van je eigen stemming afhangt of je geraakt wordt door die schoonheid. Iets wat je treft in de avondschemering als je in een nostalgische stemming bent, kan er als je er haastig aan voorbij gaat bij helder daglicht, ineens ontlusterend gewoon uitzien.

In het begin vond ik mijn onderwerpen niet alleen in de directe omgeving, maar ook op mijn reizen: Parijs, Berlijn, Luzern en Venetië kwamen voorbij. Dat werd door veel lezers gewaardeerd, maar toch kwam er een decreet van de redactie: ik mocht alleen nog maar over onderwerpen uit de regio schrijven. Die werd gelukkig ruim bemeten: van Zwolle tot Groningen.

Toch komt het, vooral in tijden van drukte, als ik er niet aan toe kom op stap te gaan, wel voor dat ik moeite heb een onderwerp te vinden. Tussen alle andere bezigheden door heb ik dan in mijn achterhoofd de vraag: waarover schrijf ik de volgende keer, of zelfs de keer daarop? Het laatste als ik weet dat ik de volgende weken weinig tijd zal hebben.

Toen we op 23 februari naar Groningen reden, had ik al een thema voor de vrijdag daarop in mijn hoofd, maar piekerde ik over een onderwerp voor twee weken later, omdat ik mijn column voor die dag klaar wilde

hebben voor mijn vertrek naar Venetië. Ik kon niets bedenken waarvoor ik niet op stap zou moeten, en daar had ik geen tijd voor. Toen we aankwamen bij het kerkje in Engelbert, werd ik zoals altijd geraakt door de schoonheid en de rust die dat uitstraalde. Ineens had ik het: ik schrijf over het kerkje van Engelbert. Toen ik dat voornemen uitsprak tegen Gabriëlle, zei ze: "Dan moet je die column ook in het parochieblad zetten."

En inderdaad: bij alle drukte over en aandacht voor de nieuwe kerk, onze eigen kerk, is het goed stil te staan bij het afscheid van Engelbert en alle goede jaren die we daar hebben doorgebracht. Hoe mooi en doelmatig onze nieuwe kerk ook zal worden, de Witte de Withstraat zal nooit hetzelfde gevoel oproepen als deze unieke plek, dit liefelijke oude kerkje.

Hieronder dus mijn column als een hommage aan Engelbert.

Het kerkje van Engelbert

Engelbert is een voormalig dorpje, dat nu deel uitmaakt van de gemeente Groningen. Een oase van rust, voorbij de grote weg. Als je het dorp binnenrijdt langs de weg met oude boerderijen en bomen, word je bevangen door een nostalgisch tuinpad-van-mijn-vader gevoel.

Net als veel andere Groninger kerken is het kerkje van Engelbert door de Stichting Oude Groninger Kerken van de ondergang gered. Veel van die andere kerken zijn mooier, authentieker en imposanter en allemaal de moeite van een bezoek meer dan waard. Het kerkje van Engelbert is gebouwd in de dertiende eeuw, maar een aantal keren grondig “vernieuwd”. Van het oorspronkelijke interieur is vrijwel niets meer over en de gevels zijn wit gepleisterd. En toch, ondanks of misschien dankzij deze “verminderingen” straalt het kerkje zowel van buiten als van binnen een bijzondere schoonheid, liefelijkheid en harmonie uit.

Sinds januari 2005 worden in het kerkje van Engelbert de diensten gehouden van de oud-katholieke parochie Sint Martinus van Groningen, waarvan ik lid ben. Sinds die tijd heb ik in alle seizoenen en op verschillende tijden van de dag veel momenten van grote schoonheid beleefd bij en in het kerkje.

Schoonheid en eenvoud

Langs die mooie, stille weg rijden we erheen. Daar ligt het, in al zijn schoonheid en eenvoud, omringd door een oud, omsloten kerkhof met statige bomen, een kerkhof zoals het hoort te zijn, met oude grafstenen vooraan en verder naar

achteren ook ruimte voor nieuwe graven. Op de achtergrond het weidse Groninger landschap.

Of je er nu 's morgens of 's avonds komt, in welk seizoen of voor welke gelegenheid dan ook, altijd weer word je geraakt door de bijzondere uitstraling van het kerkje en de omgeving: in het ontluikende voorjaar in de mystieke schemer op avonden in de Goede Week bij het ontsteken van het paasvuur in het donker van de nacht, met altijd weer dat witte bakken op de achtergrond.

En dan in het interieur: hoe komt er dat er zoveel rust uitgaat van die witte, enigszins scheefstaande muren, dat grijze plafond met het donkergrijze lijnenpatroon, de eenvoudige, bovenaan gebogen ramen, waardoor vaak juist tijdens de dienst het licht zo mooi naar binnen valt?

Het is bijna voorbij. We gaan het kerkje in Engelbert, dat ons zoveel jaren omarmd heeft, verlaten. De parochie heeft een eigen kerk gekregen in het centrum van Groningen. Daar is veel voor te zeggen, maar we vertrekken met pijn in het hart.

Het kerkje wordt door de Stichting Groninger Kerken verhuurd voor allerlei gelegenheden: vergaderingen, trouwdiensten, lezingen, concerten. Onlangs is het prachtige, gerestaureerde Flentrop-orgel in gebruik genomen. Op <http://www.youtube.com/watch?v=sjQu5YvA4So> is een naar aanleiding hiervan gemaakt filmpje te zien, dat ook een mooi beeld van de kerk en de directe omgeving geeft.

Adrie Paassen

Goede Week en Pasen

Dit jaar zullen we nog niet met Pasen vieren in onze nieuwe kerk in Groningen. We hopen nu met Pinksteren in de kerk te trekken.

Op Witte Donderdag is er van alles te doen in de stad vanwege de Passion. In de Martinikerk is er een heel programma gepland vanuit de Raad van Kerken. Ook wordt er samengewerkt met de Evangelische kerken.

Op Goede Vrijdag is het gebruikelijk om het kruis te groeten met bloemen. Sinds vorig jaar neemt een ieder zelf bloemen mee, om zo een persoonlijker karakter te geven aan die traditie. De bloemen kunnen dan met Pasen verwerkt worden in de bloemstukken. Neemt u ook bloemen mee?

Palmpaasstocken

Met Palmpasen is er natuurlijk weer een processie met versierde palmpaasstocken. Het versieren van de palmpaasstocken gebeurt dit jaar op zaterdag 12 april vanaf 15.00 in de pastorie. Alle (klein)kinderen zijn welkom! Graag uiterlijk woensdag 9 april aanmelden bij de pastoor en zelf een palmpaasstok meenemen, voor versiering en lekkers wordt gezorgd.

Overige zaken

Met Friese Kerngroep is afgesproken dat we voortaan de hoogfeesten altijd centraal houden in onze nieuwe parochiekerk. Daar zijn meerdere redenen voor, maar een belangrijke reden is dat we die paar keer per jaar daarin de eenheid als parochie het beste inhoud kunnen geven. Afgesproken is ook dat v.w.b. Palmwijdning, Aswoensdag en

Allerzielen in principe in Leeuwarden altijd de (evt. iets aangepaste) liturgie van deze dagen wordt gevolgd op de dichtstbij gelegen zaterdagavond.

Zoals al eerder aangegeven gaan we later dit jaar wisselen van zondagen. In plaats van de 2e en de 4e zondag in de maand verhuizen we naar de 1e en de 3e zondag. Uiteraard verhuist Leeuwarden mee, maar dan op de daaraan voorafgaande zaterdag. Dit heeft vooral te maken met het feit dat onze kerkelijke burens in Twente en in Duitsland op dezelfde zondagen zitten als wij. Het was al een oude wens om dat wat handiger aan te pakken. Vandaar. Vanaf september zal dit ingaan.

Mede in verband hiermee is het goed om nu al te vermelden dat naar verwachting 'ergens' na de zomer op de 2e en de 4e zondag de Anglicanen, onder leiding van Revd Sam van Leer, naar verwachting Anglicaanse vieringen zullen houden in onze kerk. Op dit moment worden de vieringen van Grace Church nog gehouden aan de Kraneweg in Groningen (zie onze website).

Huwelijk

Op 11 mei vieren Erik en Bernadette Noorlander dat ze vijf jaar voor de wet zijn getrouwd. Graag willen ze op die dag hun huwelijk kerkelijk laten inzegenen tijdens de zondagse eucharistieviering.

Vieringen

De parochie houdt elk weekend van de 2e en 4e zondag van de maand haar vieringen.

Op zaterdag is dat om 19.00u in Leeuwarden en op zondag om 11.00u in Engelbert tenzij anders aangegeven.

De vieringen in Engelbert worden gehouden in de Dorpskerk aan de Engelberterweg 41.

Engelbert is bereikbaar met buslijn 78 richting Siddeburen vanaf station Groningen (9.50u).

Uitstappen bij halte Sportveld.

De vieringen in Leeuwarden worden gehouden in de Lutherse Kerk, Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911 KN Leeuwarden.

De kerk is op loopafstand van het station

DSG = Dienst van Schrift en gebed

EV = Eucharistieviering

De eerstvolgende vieringen zijn op:

06-04-2014 (Emmen om 10.15u)

Ziekenhuisviering in het Scheper ziekenhuis in Emmen

12-04-2014 (Leeuwarden)

Palmzondag EV; Kleur: Paars. Met medewerking van Terpoarte
Lezingen: Lectionarium blz. 74: Jesaja 50, 4-7; Matteüs 26, 1-27,66

13-04-2014 (Engelbert)

Palmzondag EV; Kleur: Paars.
Lezingen: Lectionarium blz. 74: Jesaja 50, 4-7; Matteüs 26, 1-27,66

16-04-2014 (Utrecht 19.30u)

Chrismamis, wijding van de heilige Olieën

17-04-2014 (Engelbert 19.30u)

Witte Donderdag EV; Kleur: Wit
Lezingen: Lectionarium blz. 91: Exodus 12, 1-14; I Korintiërs 11, 23-32; Johannes 13, 1-15
Aansluitend is de kerk in Groningen tot middernacht geopend

17-04-2014 (Groningen)

In Groningen is de Passion. In de stad en in de Martinikerk zijn diverse activiteiten

18-04-2014 (Engelbert 19.30u)

Goede Vrijdag: Sterven van onze Heer;
Kleur: zwart
Lezingen: Lectionarium blz. 96: Jesaja 52, 13 - 53, 12; Exodus 12, 21-28; Johannes 18, 1 - 19, 42

Neemt u ook bloemen mee voor de kruisverering!

19-04-2014 (Engelbert 21.30u)

Paaswake EV; Kleur: Wit

27-04-2014 GEEN VIERING!

10-05-2014 (Leeuwarden)

3e zondag van Pasen EV; Kleur: Wit
Lezingen: Lectionarium blz. 123: Handelingen 5, 12-16; I Petrus 1, 17-23; Johannes 21, 1-14

11-05-2014 (Engelbert)

EV met huwelijksinzegening Erik en Bernadette Noorlander

24-05-2014/ 25-05-2014

6e zondag van Pasen EV; Kleur: Wit
Lezingen: Lectionarium blz. 131: Handelingen 17, 22-31; I Petrus 3, 8-18; Johannes 16, 16-24

Agenda

25-05-2014

na de viering parochievergadering in het nieuwe parochiezaaltje. We rijden dus na de viering naar Groningen

Let op! Vanaf september zijn de vieringen op de 1e en 3e zondag van de maand!

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

